

Socialnämnd

Verksamhetsområde

Socialnämnden ska tillhandahålla socialtjänst till Tranås kommuns medborgare genom följande verksamheter: Barn- och ungdomsvård, familjerätt och familjerådgivning, insatser till personer med funktionsnedsättning, tillstånd och tillsyn av alkohol- och tobaksförsäljning, vård för vuxna med missbruksproblem, vård och omsorg om äldre samt övriga insatser till vuxna.

Socialnämnden är också ansvarig för att tillhandahålla hälso- och sjukvård i hemmet.

Viktiga beslut och händelser under året

Nya direktiv avseende dygnsvila som träder ikraft i oktober innebär en omställning avseende schemaläggning som påverkar stora delar av socialnämndens personal. Det kommer medföra ett ökat personalbehov och därmed ökade kostnader.

Socialförvaltningen har vidtagit åtgärder för att minska kostnader i sin verksamhet motsvarande cirka 6 miljoner kronor för budgetår 2023. Fler åtgärder planeras för 2023 och de kommande åren.

Målsättning för verksamhetens kvalitet

För socialförvaltningen och dess verksamheter gäller att:

- Brukarna bemöts professionellt och får rätt vård, stöd och/eller skydd.
- Medarbetarna känner arbetsglädje och har rätt kompetens.
- Ha ekonomisk kontroll över en kostnadseffektiv verksamhet.

Nämndmål och nämndindikationer

<i>Målområde</i>	<i>Nämndmål</i>	<i>Indikator</i>	<i>Målvärde</i>
Kvalitet i verksamheten.	Brukarna bemöts professionellt och får rätt vård, stöd och/eller skydd.	<i>Under utveckling.</i>	<i>Under utveckling.</i>
God arbetsmiljö.	Medarbetarna känner arbetsglädje och har rätt kompetens.	Resultat från medarbetarenkät.	Hög omfattning positiva svar vad gäller uppskattning av arbetet och arbetsplatsen. Låg omfattning av missnöje och ej av allvarlig karaktär.
Ekonomisk hushållning.	Ha ekonomisk kontroll över en kostnadseffektiv verksamhet.	Ekonomisk prognos och resultat.	Budget i balans.

Förvaltningens styrning mot inriktning för tillväxt

Socialförvaltningen arbetar med att säkerställa kompetensförsörjningen, bland annat genom att öka attraktiviteten för de jobb som utförs inom socialnämndens verksamheter. Detta kompetensförsörjningsarbete utförs för närvarande i form av två projekt: Heltidsresan och Rätt använd kompetens.

- Heltidsresan, som är en nationell överenskommelse, syftar till att skapa förutsättningar för alla medarbetare att ha en heltidstjänst.
- Rätt använd kompetens syftar till att kompetensen finns och används där den behövs. Projektet kommer innebära en översyn av de yrkesgrupper som finns idag i förvaltningen, en kartläggning av de arbetsuppgifter som utförs samt en plan för att förlägga arbetsuppgifterna över fler yrkesgrupper

Driftsresultat

Socialnämnden prognosticerar ett underskott på 12,5 miljoner kronor för 2023 efter budgetuppföljning per sista maj. Det är en förbättring med 16,8 miljoner kronor jämfört med det budgeterade underskottet på 29,3 miljoner kronor. Kommunfullmäktige har den 27 mars tilldelat en ramökning på 10,0 miljoner kronor. Utan den ramökningen skulle SNs prognos blivit 26,8 miljoner kronor efter budgetuppföljning per sista maj.

Underskott, msek	-29,3
Ramökning KF 27/3, msek	10
Vidtagna besparingsåtgärder, msek	6
Kommande besparingsåtgärder, msek	
<ul style="list-style-type: none">• Omprövning av personlig assistans för 4 stycken ärenden• Specialboende för kunder med beteendeproblematik• Avsluta en extern placering	2,5
Försämring prognos, msek	-1,7
Årsprognos 2023, msek	-12,5

Under år 2023 avser socialnämnden ansöka om statsbidrag för insatser inom bl a äldreomsorgen. Förvaltningen arbetar löpande med att göra en plan och fördelning på hur olika statsbidragen ska användas och det beror på att statsbidragen utlyses vid olika tillfällen under året. Även privata utförare har rätt att ta del av statsbidrag. Sektionen Individ- och familjeomsorg har under februari månad ansökt och fått statsbidrag för subventioner av familjehemsplaceringar. Socialförvaltningen har påbörjat arbete med en ny schemaläggning

eftersom dygnsvila för vård- och omsorgspersonal blir förlagd till 11 timmar från 1 oktober 2023 enligt EU:s arbetstidsdirektiv. Nuvarande dygnsvila är 9 timmar. Efter budgetuppföljning i maj är prognosen att den ändringen kommer kosta ca 3,0 miljoner kronor för period oktober till december. Hemtjänsten har under mars månad utannonserat 19 tjänster pga det nya EU:s arbetsdirektivet. Behovet av personal är dock detsamma oavsett om socialförvaltningen lyckas eller ej med rekrytering av 19 nya medarbetare. Schemarader måste täckas med vikariesurser om rekryteringen inte lyckas fullt ut.

Sektionen för särskilt boende har permanent sänkt sin personalbudget motsvarande 0,5 miljoner kronor. Sektionen för hälso- och sjukvård har permanent sänkt sin kostnadsbudget för tekniska hjälpmedel samt inkontinensprodukter med 0,2 miljoner kronor respektive 0,1 miljoner kronor. Individ- och familjeomsorg prognostiserar ett positivt årsresultat och det beror bl a på lägre placeringskostnader, rekrytering av verksamhetsutvecklare kommer att pausas under året, två vakanta tjänster inom enheten för barn, unga och vuxna under första halvåret samt lägre konsultkostnader. Rekrytering av enhetschef för barn, unga och vuxna är inte klar ännu och det bidrar också till ett bättre årsresultat. Sektionen för individ- och familjeomsorg har påbörjat sitt effektiviseringsarbete för att uppnå ekonomisk kontroll, något som saknades de senaste åren.

Sektionen för stöd och omsorg har högre personalkostnader än budgeterat och det beror på ökat stödbehov hos boenden samt arbetsmiljö.

Sektionen särskilt boende har högre personalkostnader än budgeterat. Även minskade intäkter för måltidsavgiften på ca 0,6 miljoner bidrar till sektionens underskott.

Sektionen för hemtjänst prognostiserar ett underskott vid årets slut och det beror på ökade personalkostnader samt ökade kostnader för den privata hemtjänstutförare Tranås Hemservice AB.

Investeringar

Socialnämnden prognostiserar att investeringsbudgeten på 4,0 miljoner kronor kommer nyttjas under året. Investeringar som görs är bl digital agenda, fortsatta investeringar inom LSS gruppbostad Bryggan och en del reinvesteringar i möbler och cyklar.

Personal

Socialnämnden arbetar systematiskt med arbetsmiljö i enlighet med den process som är upprättad i den kommunala organisationen. I arbetet med arbetsmiljö, rekrytering, kompetensutveckling, arbetsrätt o dyl. har socialförvaltningen ett stöd av och nära samarbete med kommunens HR-avdelning.

En av de största utmaningarna för socialnämnden är att säkra kompetensförsörjningen. Tillgång till personal förväntas inte öka i samma takt som medborgarnas behov av socialtjänst. Svårigheterna märks redan då socialnämnden har svårt att rekrytera till många tjänster. Socialnämnden har fastställt riktlinjer som ska syfta till att tillgång på kompetens ska vara tillräcklig och inte utgöra en risk för nämndens förmåga att upprätthålla god kvalitet och arbetsmiljö inom sina verksamheter. Utifrån dessa riktlinjer har socialförvaltningen påbörjat ett kompetensförsörjningsarbete. Detta arbete kommer att fortgå under 2023 och i överskådlig framtid.

Systematiskt kvalitetsarbete och innovation

Internkontrollprocess

Socialnämnden har en fastställd internkontrollprocess. Internkontrollplanen utgår från en risk- och väsentlighetsanalys, där både socialnämndens arbetsutskott och socialförvaltningen har bidragit. Fastställd internkontrollplan följs i sin helhet upp efter genomfört verksamhetsår. De enskilda kontrollpunkterna följs upp i enlighet med vad som fastslagits för varje kontrollpunkt i internkontrollplanen.

Systematiskt kvalitetsarbete

Socialnämndens verksamheter regleras primärt av Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), Socialtjänstlagen (SoL) och/eller Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). För verksamheter som regleras av HSL, SoL och LSS ska det bedrivas ett systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter. I ett systematiskt kvalitetsarbete ingår bland annat processer för hantering av avvikelser och egenkontroller. För verksamheter som regleras av HSL ska det också bedrivas ett systematiskt patientsäkerhetsarbete.

Socialnämnden har en fastställd process för hantering av avvikelser, inklusive hantering av allvarigare missförhållanden och vårdskador i enlighet med lex Sarah och lex Maria.

Uppföljning av privata utförare

Enligt Tranås kommuns program för uppföljning av privata utförare (PRG-3469) ska varje nämnd med fullmäktiges program som grund utarbeta en plan för när och på vilka sätt avtal och verksamhet som överlämnats till privata utförare ska följas upp. Socialnämnden har inför 2023 en fastställd process för uppföljning av de privata utförarna Ansvar & Omsorg (som driver särskilt boende Råsvägen enligt LOU) och THS Hemtjänst (som bedriver hemtjänst enligt LOV).

Framtida utmaningar

Det är flera stora förändringar på gång i samhället och i lagstiftningen, som kommer att ha en mycket stor påverkan på socialnämnden och på Tranås kommun. Den sannolikt största utmaningen har demografiska orsaker. I takt med välfärdssamhällets utveckling under 1900-

talet har födelsetal sjunkit samtidigt som människor lever allt längre. Konsekvensen har blivit att andelen människor i arbetsför ålder har minskat i befolkningen samtidigt som andelen äldre har ökat. Relativt sett ska alltså färre människor försörja fler. Denna demografiska förändring har varit kontinuerlig de senaste decennierna, men nu börjar den märkas i verkligheten och inte bara i statistiska analyser. För socialnämnden märks den genom att nämnden har svårt att rekrytera personal både till ordinarie anställningar och till semestervikariat samtidigt som behov av socialtjänst samt hälso- och sjukvård hela tiden ökar.

Denna kompetensförsörjningsutmaning kan sannolikt bara delvis lösas genom att socialnämnden vidtar förbättringsåtgärder gällande arbetsmiljö och arbetsvillkor för att både behålla och locka kompetens. I slutändan är utmaningen en ren tillgångsproblematik: Det kommer inte finnas tillräckligt många personer i Sverige som kan ta anställning oavsett hur goda arbetsplatser som erbjuds. Därför måste sannolikt också arbetssätt men också lagar och föreskrifter förändras så att de människor som finns tillgängliga för arbete kan göra mer utan att bli fler.

Nära sammankopplat med denna kompetensförsörjningsutmaning är heltidsresan, förändringar i lagen om anställningsskydd (LAS) och förändringar avseende dygnsvila vid schemaläggning. Socialnämnden behöver ställa om sin verksamhet till att vara en heltidsorganisation. Heltidsresan är både en omställning i syfte att öka jämställdheten men också i syfte att bidra till att lösa kompetensförsörjningsutmaningen. Förändringar i LAS innebär att socialnämnden i mycket lägre grad än tidigare kan nyttja timvikarier. Från oktober 2023 måste medarbetarna ha 11 timmars vila (ej arbetstid) varje dygn vid 11 schemaläggning, vilket kommer kräva stora schemalägningsförändringar inom socialnämndens verksamheter.

Socialnämnden ser att behov av socialtjänst och hälso- och sjukvård ökar och förändras generellt i verksamheten. Särskilt märks ökade och förändrade behov hos barn och unga samt inom hälso- och sjukvård. Exempelvis har fler äldre komplexa sjukdomar, d.v.s. flera samtidiga sjukvårdsbehov som kräver mer avancerad vård.

Parallellt med dessa ökade och förändrade behov genomförs en omställning i Sverige av framför allt hälso- och sjukvården inom ramen för vad som kallas ”omställning till en god och nära vård”. Sammanfattningsvis kan sägas att god och nära vård innebär att vård ska ske mer personcentrerat utifrån individens individuella och sociala förutsättningar och mindre utifrån verksamheternas organisation och förutsättningar. Vård ska också vara mer förebyggande och hälsofrämjande och mindre reaktiv. I praktiken innebär omställningen att den kommunala primärvården, som socialnämnden ansvarar för, behöver samverka ännu mer och ännu bättre med Regionens primärvård och specialistvård. I socialnämndens verksamheter har

omställningen konkret märkts genom att allt mer vård och allt mer avancerad vård har överförts till den kommunala primärvården samtidigt som resurserna inte har ökat i samma takt.

Flera förändringar i lagstiftning håller på att genomföras. Socialtjänstlagen kommer att förändras sannolikt med ett ökat krav på förebyggande arbete. Till detta kan det komma en kompletterande äldreomsorgslag. Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kommer att förändras vad gäller insatsen personlig assistans. Under 2024 träder också nya krav avseende insatser i skyddat boende i kraft. Med stor sannolikhet kommer också stora förändringar av lagstiftningen gällande missbruksvården att träda i kraft om några år, förändringar som i så fall kommer att överföra mer ansvar till regionerna. Detta kommer att förändra socialnämndens myndighetsutövning och verkställande av öppenvård för missbruk.

Socialnämnden har, genom att kommunfullmäktiges beslut om budgetram för nämnden för åren 2023-2025 är lägre än socialnämndens prognosticerade kostnader, fått i uppdrag att genomföra kostnadsänkande åtgärder inom sina verksamheter. Utifrån en bedömning av att stora delar av socialnämndens verksamheter är kostnadseffektiva, kommer besparingar att innebära en utmaning för socialnämnden vad gäller dess förmåga att verkställa sitt ansvar inom ramarna för lagstiftningens krav, exempelvis på kvalitet och arbetsmiljö i verksamheten.